

OBRANA PAVLA ČARNOGURSKÉHO

Slavná velehradská pout 1985, společná podpisová akce probíhající od ledna 1988 a řada dalších příležitostí už dříve ukázaly, jak blízcí jsme si my katolíci čeští (v Čechách a na Moravě) a slovenští. Navzdory různé mentalitě, odloučení po dlouhá staletí a neuzdraveným ranám z tohoto století jsme si blízcí stejnou vírou, společenstvím v jedné katolické církvi a týmž ohrožením.

Statisíce podpisů pod peticí doporučenou otcem kardinálem Tomáškem vyvolaly odvevu v podobě tiskové kampaně. Státní tiskový monopol napadl jmenovitě několik kněží a laiků, které považuje za hlavní iniciátory. Nejvíce pomluv se dostalo významné osobnosti slovenského katolického života (viz blahopřání slovenských (ex)-marxistů k jeho osmdesátinám: Informace o církvi 3/1988). Proti nepravdám oficiální propagandy uveřejňujeme některá fakta ze tří důvodů: 1. aby čeští katolíci znali pravdu a mohli hájit svého slovenského bratra. 2. aby si uvědomili konkrétně, jak úporně se u nás stále brání "glasnosti". 3. abychom se i my začali vymanovat z negativních názorů a předsudků, které nás oddělují už po celá desetiletí. Pravda nás osvobodí, celá pravda o kladech i záporech na obou stranách a také o tom, jak velice se potřebujeme.

(Poznámka: Slovem arizace se označovalo za nacistické éry násilné převádění židovského majetku do árijských (nežidovských) rukou.)

Niektoré fakty k seriálu článkov v Pravde (10.-12. 2. 1988)

a Rudom práve (11.-12. 2. 1988) o tajnej cirkvi

1. V článkoch sa tvrdí, že Pavol Čarnogurský arizoval dom v Bratislave na ul. Parisády 52. Nie je to pravda, Čarnogurský dom nearizoval, ale riadne kúpil od predchádzajúceho majiteľa, MUDr. Eugena Neumanna, známeho ženského lekára v Bratislave, kúpnu zmluvou z 18. marca 1941 za kúpnu cenu 280 tis. Ks na základe ponuky MDr. Neumanna. Cena zodpovedala vtedajšej cenovej úrovni domov v Bratislave. Za zaplatenie kúpnej ceny si Čarnogurský zobral pôžičku 110 tis. Ks v Slovenskej hypotečnej a komunálnej banke v Bratislave. Kúpa domu je zapísaná v pozemkovej knihe pre Bratislavu-Staré mesto vo vložke číslo 5186, dom má parcelné číslo 3318. Každý sa o tom môže presvedčiť v pozemkovej knihe na štátnom notárstve Bratislava I v Justičnom paláci v Bratislave.

Ani nikto z bratov Čarnogurského nič nearizoval. Erat Valent bol až do 50-tych rokov roľníkom v Malej Frankovej, v 50-tych rokoch odišiel pracovať do bane v Rudňanoch, pracoval ako baník až do penzie. Brat Jozef pracoval v 30-tych rokoch 6 rokov v Kanade. Za ušetrené peniaze si po návrate kúpil - teda nie arizoval - v Spišskej Starej Vsi hostinec, ktorý postupne rozšíril na hotel. Hostinec kúpil od predchádzajúceho súkromného majiteľa Alexandra Čekovského.

Keď už autor článkov spomenul Jozefa Čarnogurského, mohol spomenúť aj jeho syna Milana Čarnogurského. Milan Čarnogurský žije v Kanade, kde je úspešným podnikateľom na západnom pobreží a popri tom cestovateľ a mecenáš športovcov. V r. 1987 s dvomi Fínmi na psom záprahu dosiahol magnetický pól Zeme v Arktíde, pravdepodobne ako prvý Slovak. V r. 1984 uskutočnili horolezci z niekoľkých slovenských telovýchovných jednotiek expedíciu do Himalájí - Sagarmatha 84. V rámci expedície vystúpili na vrchol Mt. Everestu jediní dvaja horolezci z československa, Zoltán Demján a Jozef Psotka; Psotka pri zostupe zahynul. Organizátori expedície mali veľké ťažkosti s jej materiálnym a finančným zabezpečením, pretože Čsl. sväz telesnej výchovy odmietol prispieť čo len korunou na expedíciu. Účastníci expedície zarábali peniaze na expedíciu brigádnickou prácou, príspevkami televízie apod. Po príchode do Nepálu nepalské úrady žiadali od expedície kauciu 5 tisíc amerických dolárov za povolenie výstupu na Everest. Expedícia nemala na kauciu peniaze, preto sa telefonicky obrátila na Milana Čarnogurského do Kanady so žiadosťou o pomoc. Milan Čarnogurský zaplatil za expedíciu kauciu 5 tis. dolárov.

2. Pavol Čarnogurský si postavil v r. 1942 vo svojej rodnej obci Mala Franková, okr. Poprad drevený rodinný dom. Materiál aj prácu riadne zaplatil. Dom dodnes užíva a s obyvateľmi obce má výborné vzťahy, omnoho lepšie než ku obyvateľom obce preukázali stranické a štátne ustanovizne.

Malá Franková je malá horská dedina (52 domov). Jej obyvatelia súkromne hospodárili na svojich poliach až do r. 1982. V tom roku na Malú Frankovú rozšírilo poľnohospodárstvo JRD Spišské Hanušovce. Obyvatelia obce nevstúpili do družstva (až na niekoľko starých ľudí, ktorí už nevládali hospodáriť na poliach), tak im JRD jednoducho zobralo pozemky, bez dodrženia zákonných podmienok, bez akýchkoľvek formalít a bez pridelenia náhradných pozemkov. Bolo to horšie ako v 50-tych rokoch. JRD na pozemkoch obce iba páslo ovce, ktoré ani zďaleka nespásli všetku trávu v chotári, ale keď si obyvatelia obce pokosili trávu pre domáci dobytok na svojich pôvodných pozemkoch, bezpečnosť ich stihala za rozkrádanie socialistického majetku. V roce 1982-85 prebehlo na Okresnom súde v Poprade asi 15 procesov tohoto druhu s obyvateľmi obce. Procesy prestali až v r. 1986, keď obyvatelia obce pohrozili, že napôjdu k voľbám. V procesoch odsúdili obyvateľov na peňažné tresty, podmienené tresty väzenia a na náhradu škody JRD za pokosenú trávu.

3. V r. 1944-45 sa v Malej Frankovej odohrali dramatické udalosti. V októbri sa pohybovali v Zamagurí dve sovietske partizánske jednotky pod velením mjr. Volkova a mjr. Belova (toto bolo len krycie meno, v skutočnosti išlo o Kovalenka). Jednotky mali spolu asi 500 mužov, z nich veľká časť boli Slováci z dvoch východoslovenských divízií, ktoré Nemci koncom augusta 1944 odzbrojili. Boli to výzvedné jednotky, nie bojové. Ich úlohou bolo držať sa vždy v tyle Nemcov a rádiom podávať správy do štábu v Kyjeve o nemeckých pohyboch. V polovici októbra sa jednotky zrazili s Nemcami pri obci Lendak a utrpeli straty asi 10 mužov. Stiahli sa do lesov Zamaguria, ale potrebovali odpočinok na regeneráciu síl. Obyvatelia okolitých dedín ich odrazili na Pavla Čarnogurského v Malej Frankovej. Velitelia jednotiek mjr. Volkov a mjr. Belov navštívili Čarnogurského v jeho dome a dohodli s ním, že partizáni prídu do M. Frankovej, obyvatelia obce ich ubytujú a budú stravovať a partizáni sa nedopustia žiadneho násillia a nebudú svojvoľne brať žiadny majetok. Tak sa aj stalo. Partizáni boli v obci asi týždeň. Pobyt tak veľkej skupiny partizánov v obci sa nechal utajiť a dozvedeli sa o ňom aj Nemci, ktorí mali veliteľstvo v kúpeľoch Červený Kláštor. Z ich okolia prichádzali správy, že Nemci chystajú prepad Malej Frankovej. Treba si uvedomiť, že v Zamagurí sú všetko pomerne malé horské dediny, kde sa všetko o každom vie. Čarnogurský vyzval Volkova a Belova, aby ich jednotky opustili obec, pretože boj by mal pravdepodobne za následok vypálenie M. Frankovej. Volkov a Belov si rádiom odsúhlasili presun so svojim štábom v Kyjeve. Čarnogurský im zaobstaral sprievodcov z miestnych obyvateľov, ktorí ich začiatkom novembra 1944 previedli po severných svahoch Vysokých Tatier (cez dnešné Poľsko) na Liptov. S partizánskymi jednotkami prišli do M. Frankovej aj dve židovské rodiny, rodina G. a rodina V., ktoré sa pridali k partizánom z obavy pred Nemcami. Tieto rodiny, ktoré mali so sebou aj deti, pôvodne tiež odišli s partizánmi z M. Frankovej. Onedlho zistili, že pochod okolo V. Tatier v snehu fyzicky nezvládnu. Volkov a Belov ich preto poslali naspäť k Čarnogurskému. Obe rodiny sa vrátili do M. Frankovej a v Čarnogurského dome sa ukrývali až do prechodu frontu. Pani I.G. po vojne vstúpila do KSS a neskôr pracovala ako kádrová námestníčka v Doprastave Bratislava. Keď v r. 1959 Čarnogurského syna Ivana vyhodili zo zamestnania z kádrových dôvodov (kvuliposlanskej funkcii Čarnogurského za Slovenského štátu), I.G. ho zamestnala v Doprastave, neskôr zamestnala v Doprastave aj Pavla Čarnogurského.

Tri dni po odchode sovietskych partizánov prišli do Malej Frankovej Nemci na dvoch obrnených transportéroch pod velením npor. Abela. Prišli k Čarnogurskému a Abel sa pýtal na partizánov. Čarnogurský sa preukázal poslanskekou legitimáciou Slovenského snemu a doviedil, že vojna sa končí a našich ľudí treba chrániť. Dedina poskytla partizánom stravu a ubytovanie, ktoré by si partizáni mohli zobrať aj násillím. Počas pobytu partizánov v obci nedošlo k žiadnym zrážkam medzi partizánmi a Nemcami. Abel uznal Čarnogurského argumenty a Nemci vcelku bez problémov odišli z M. Frankovej. Nechali iba v jednom dome skupinu poľných žandárov v civilnom oblečení. V niektorých domoch v obci sa stále ukrývali slovenští partizáni, ktorí zo zdravotných alebo iných dôvodov neodišli s Volkovom a Belovom na Liptov. V tom čase sa

konala svadba v rodine Ondreja Kromku v Malej Frankovej a pri tej príležitosti tradičná tanečná zábava. Tanečnej zábavy sa zúčastnili aj nemeckí poľní žandári aj partizáni.

V susednej obci Veľká Frankova žil obuvník Tropiak. Predtým žil niekoľko rokov v Maďarsku, vedel po maďarsky a v okolitých obciach ho poznali pod menom Maďar. Tropiak bol starý mládenec a tak trochu podivín. Tropiak nebol spolupracovník Nemcov (nebol ani partizán), ale pravdepodobne z naivity priviedol Nemcov do M. Frankovej po odchode sovietskych partizánov. Neskôr zaviedol Nemcov do obce Kacvin (teraz v Poľsku), kde sa tiež skrývali partizáni. Ani v jednom prípade nedošlo k srážkam medzi Nemcami a partizánmi. V Čarnogurskeho dome Tropiak nikdy nebol. Na jar 1945 našli Tropiakovo dostrieľané telo pod vrchom Magurca nad M. Frankovou. Partizán Kožuch z Podolinca predtým povedal niekoľkým ľuďom, že jeho skupina zastreľila Tropiaka za spoluprácu s Nemcami. Kožuchova skupina sa ukrývala najskôr v M. Frankovej a potom v Kacvine. Zastrelenie Tropiaka bolo pravdepodobne jedinou bojovou operáciou Kožucha. Kožucha neskôr chytili Nemci a zastreľili.

Po skončení vojnových operácií na Slovensku, začiatkom apríla 1945 mjr. Belov sám z vlastnej iniciatívy prišiel na výbor miestnej organizácie KSS v Spišskej Belej a urobil prohlásenie o veľkej pomoci, ktorú jeho jednotke poskytol Čarnogurský. Čarnogurský o prehlásení nevedel, až neskôr mu ho zaslali zo Sp. Belej. Bola to ľaha bumažiek. Prehlásenie mjt. Belova overil neskôr generálny tajomník KSS Eduard Friš.

Mjr. Volkov bol v 70-tých rokoch vyšším funkcionárom sovietského ministerstva vnútra v Moskve. Niekedy v polovici 70-tých rokov prišiel do Československa ako člen oficiálnej sovietskej delegácie účastníkov vojny a prišiel aj do Bratislavy. Čarnogurský vtedy pracoval ako robotník v Doprastave. Volkov z vlastnej iniciatívy hľadal Čarnogurského, ale Čarnogurský práve vtedy nebol v Bratislave, preto k stretnutiu nedošlo.

V novembri 1944 Nemci nariadili obyvateľom niekoľkých obcí v Zamagurí účasť na kopaní zákopov. Obyvatelia obce Jezerka niekoľkodni nenastúpili. Nato prišli do dediny Nemci a odviekli 24 mužov z obce, viezli ich autobusom do zajateckého tábora pri Červenom Kláštore. V Spišských Hanušovciach išli Nemci do hostinca na obed; autobus s Jezerčanmi zostal stáť na ceste, strážil ho nemecký vojak. Príslužník slovenského žandárstva v Sp. Hanušovciach prišiel na motorke do M. Frankovej za Čarnogurským, povedal, čo sa robí s Jezerčanmi a žiadal Čarnogurského o pomoc. Čarnogurský okamžite sa s ním odviezol do Sp. Hanušoviec. Nemeckému vojskovi pri autobuse ukázal svoju poslancú legitimáciu a kázal mu pustiť na slobodu mužov z autobusu. Vojak bol v pomyľbe a išiel zavolať veliteľa do hostinca. Zatiaľ Čarnogurský otvoril dvere autobusu a muži z autobusu ušli. Prišiel nemecký veliteľ, Čarnogurský mu tiež ukázal poslancú legitimáciu a vytýkal mu zajatie mužov. Chvíľu sa dohadovali, ale muži už boli preč a tak Nemci nechali záležitosť a odišli. Niektorí muži z autobusu ešte žijú v Jezerku.

4. 10. marca 1939 jednotky čsl. armády obsadili Slovensko a suspendovali slovenskú autonómnú vládu dr. Jozefa Tisu. V historiografií je tento zásah známy ako vojenský zásah gen. Eliáša na Slovensku. O zásahu sa dohodli niektorí českí členovia ústrednej vlády v Prahe vo februári 1939. Prezident Hácha podpísal dekrét o odvolaní z funkcií členov slovenskej autonómnej vlády, vierať z nich armáda internovala v Brne.

Zásah sa mimoriadne hodil Nemecku, ktoré chcelo, aby na Slovensku vypukli zážky s armádou a tie by dali zámenku nemeckej armáde na zásah v Československu. Hneď 10. marca sa začali sťahovať k čsl. hraniciam nemecké a maďarské jednotky. Zásah sa síce neuskutočnil na základe formálneho rozhodnutia ústrednej vlády, ale hneď 10. marca si vláda uvedomila vážnosť situácie. Podpredsedom ústrednej vlády v Prahe bol vtedy Karol Sidor. Sidor chcel podať demisiu, ale Hácha jeho demisiu neprijal, naopak, požiadal Sidora, aby zotrval vo funkcii a pomáhal uspokojiť situáciu na Slovensku. Sidor okamžite odcestoval z Prahy do Bratislavy. V Bratislave už Sidora čakal generál Vojta, náčelník Zemského vojenského veliteľstva v Bratislave a jeden z vedúcich činiteľov vojenského zásahu. V rokovaní, ktoré nasledovalo, Vojta prijal prakticky všetky Sidorove podmienky, 11. marca prezident Hácha menoval novú slovenskú autonómnú vládu na čele s Karolom Sidorom. 12. marca sa dostavil k Sidorovi Seiss-Inquart, nemecký miestodržiteľ Rakúska, jeho pobočník Bürkel

a Hitlerov osobitný vyslanec Wilhelm Keppler. Žiadali Sidora, aby autonómna vláda vyhlásila samostatnosť Slovenska. Sidor nemeckú požiadavku odmietol.

Sidorova vláda mala dôveru obyvateľstva a na Slovensku bol pokoj. Vtedy sa Nemci pokúsili vyvolať nepokoj vo vlastnej reži. Devín a Petržalka už boli nemeckým územím a v noci odtiaľ prenikali do Bratislavy nemeckí agenti a kládli v meste časované nálože. Karol Sidor bol aj náčelníkom Hlinkovej gardy. Náčelníkom štábu gardy bol Karol Murgaš. Murgaš sa 10. marca ukryl na nemecký konzulát v Bratislave a vyrábal tam letáky, vyzývajúce k demonstráciám a nepokojom. Na základe toho Sidor 12. marca pozbažil Murgaša funkcie náčelníka štábu gardy a menoval do tejto funkcie Čarnogurského.

Štátna moc bola v tých dňoch v rozklade. Armáda nebola schopná kontrolovať celú Bratislavu a jedinou efektívnou poriadkovou silou bola Hlinkova garda. Čarnogurský ako náčelník štábu gardy dal príkaz chytať nemeckých agentov a zatvárať ich. Garda tento príkaz splnila.

14. marca slovenský snem - jeho poslancami boli aj Sidor a Čarnogurský - vyhlásil Slovenský štát. Tým sa skončila funkcia Sidorovej autonómnej vlády. V novotvorenej slovenskej vláde na nemecký nátlak Sidor nesmél mať žiadnu funkciu, ba musel neskôr, opäť na nemecký nátlak, odísť zo Slovenska. Bol menovaný za slovenského vyslanca pri Sv. Stolicí. 14. marca Sidor prestal byť aj náčelníkom gardy a toho istého dňa bol Čarnogurský odvolaný z funkcie náčelníka štábu gardy.

5. Čarnogurský od dávna udržiaval priateľské styky s rôznymi poľskými činiteľmi. Počas vojny poskytoval Poliakom praktickú pomoc. V auguste 1939, tesne pred vypuknutím vojny, prišiel za Čarnogurským do Bratislavy spravodajský dôstojník poľskej armády plk. Czarski, ktorý na Slovensku sledoval pohyby nemeckej armády proti Poľsku. Čarnogurský mu pomohol bezpečne sa pohybovať po Slovensku.

Keď pade Poľsko v septembri 1939 Čarnogurský pomáhal viacerým poľským činiteľom utekať cez Slovensko do Maďarska. V Maďarsku potom účinkovalo až do marca 1944 niekoľko stredísk poľského odboja, s ktorými Čarnogurský udržiaval styky. Na čele jedného strediska bol minister predvojnovvej poľskej vlády, generál Stefan Hubicki. Stredisko gen. Hubického zorganizovalo útek maršala Rydza-Šmiglého z rumunskej internácie do Maďarska a potom jeho ilegálny návrat cez Slovensko do okupovaného Poľska.

V marci 1944 sa uskutočnil v Maďarsku szálašiovský prevrat a Nemci obsadili Maďarsko. Gen. Hubicki mal pre ten prípad na slovenskom vyslanectve v Budapešti prichystaný falošný slovenský cestovný pas. Slovenský vyslanec v Budapešti prof. Spišiak priviezol gen. Hubického a jeho ženu k Čarnogurskému do Bratislavy. Ďalší asi 7-mi Poliáci z Hubického strediska prekročili ilegálne slovensko-maďarské hranice a tiež prišli k Čarnogurskému. Na jeseň 1944 všetci títo Poliáci prišli do M. Frankovej a tam bývali v škole a v Čarnogurského dome až do konca vojny.

Po potlačení Povstania až do konca vojny žil v M. Frankovej v Čarnogurského dome aj univ. prof. K.R., počas Povstania - v dnešnej terminológii - vedúci sekretariátu poverenika vnútra Gustáva Husáka. Nemci vypísali odmenu za jeho prichytenie. Prof. K.R. sa v roku 1964 zaručil za Čarnogurského syna Jána, keď sa tento hlásil na právo, ale nechceli ho prijať pre kadrovú závažnosť, spočívajúcu v jeho otcovi.

Gen. Hubicki a ďalší Poliáci sa po vojne vrátili do Poľska. Na M. Frankovej u Čarnogurského nechali súkromný archív maršala Rydza-Šmiglého z doby jeho internácie v Rumunsku a ilegálneho pobytu v Maďarsku. Čarnogurský odevzdal Šmiglého archív v roku 1955 Štátnemu poľskému archívu vo Varšave.

Poľská nekomunistická odbojová armáda z doby vojny Armia krajowa udelila Čarnogurskému v r. 1981 za jeho zásluhy o poľský odboj čestný odznak vojska Armie krajowej. Diplom o udelení čestného odznaku čis. 331 podpísal veliteľ oddielu "Jedla" gen. Jan Zientarski.

6. Po prechode frontu v Zamagurí v januári 1945 sa vzťahovala aj na Čarnogurského rehabilitácia. Čarnogurský sa prihlásil do armády a bol zadelený na posádkové veliteľstvo do Košíc. Do Košíc vtedy prichádzali vládni činitelia, vracejúci sa cez Moskvu do vlasti. Vo februári 1945 prišiel do Košíc z Moskvy aj Gustáv Husák. Keď sa dozvedel, že Čarnogurský je v Košiciach, pozval ho k sebe a rozprávali sa o budúcom politickom uplatnení katolíkov v novej republike. Komunisti, vrátane Husáka, sa obávali, aby sa všetci nekomunisti nevliali do Demokratickej strany,

pretože táto by potom jasne vyhrala voľby na Slovensku. Najväčšou zložkou v nekomunistickom tábore boli katolíci. Husák sondoval, či by katolíci boli schopní a ochotní vytvoriť osobitnú politickú stranu, s akým programom a pod. Dve nekomunistické strany boli pre komunistov prijateľnejším partnerom ako jedna veľká. Koncom februára 1945 sa Husák vrátil do Moskvy na rozhovory s prezidentom Benešom o politickom usporiadaní v novej ČSR a Čarnogurského odkázal na ďalšie rozhovory s generálnym tajomníkom KSS Frišom. V apríli 1945 Čarnogurského prepustili z armády a vrátil sa do M. Frankovej. V máji Čarnogurského zatkli na základe retribučného zákona, ale v polovici júla ho prepustili. Príkaz na prepustenie Čarnogurského z väzby podpísal osobne Gustáv Husák, vtedy predseda Zboru povereníkov. Ešte v júli 1945 si Husák opäť pozval k sebe Čarnogurského a rozprávali sa už konkrétne o založení politickej strany, ktorá by združovala katolíkov. Čarnogurský mal pochybnosti, či by mohli katolíci spolupracovať s komunistmi - povedzme - v Zbore povereníkov. Husák argumentoval, že je to možné a ako dôkaz uviedol vtedajšie Francúzsko, kde prevažne katolícka strana Le mouvement republicain populaire na čele so Georgesom Bidaultom bola vo vláde spolu s Francúzskou komunistickou stranou. Husákov dôvody boli rozumné a jeho celkový prístup konstruktívny. Čarnogurský prisľúbil, že prerokuje otázku založením katolíckej politickej strany s ďalšími katolíckymi činiteľmi, najmä s biskupmi. Ako dôkaz úprimnosti komunistov žiadal súhlas na obnovenie Katolíckych novín s tým, že vydavateľom KN bude biskupský zbor, ktorý jediný bude mať právo určovať obsah novín. Husák okamžite súhlasil a súhlasil, aby sa stal redaktorom KN aj Čarnogurský. Katolícke noviny začali vychádzať 15. augusta 1945 a hneď sa stali najmasovejším časopisom na Slovensku.

Team ľudí začal pripravovať program novej politickej strany. V teame boli Kempný, Kosorin, Böhm, Kružliak, Čarnogurský a ďalší. Sociálnu časť programu vypracoval univ. prof. Alexander Spesz s prihliadnutím na pápežské sociálne encykliky. Vzorec pre program aj budúcu stranu bola francúzska strana MRP, podľa nej sa aj mala volať nová strana: Strana kresťansko-republikánskeho hnutia. V tomto období Čarnogurský osobne rokoval s Husákom asi 6-7 krát, ďalšie rokovania boli s Eduardom Frišom.

V januári 1946 bol program novej strany hotový. Slovenský národný front program schválil bez pripomienok. Aj ÚV NF na čele s Gottwaldom program schválil, ale požadoval ako názov strany Strana slobody. Aktivisti novej strany nepovažovali názov za rozhodujúci a nový názov prijali. V marci 1946, keď mala už nová strana formálne vzniknúť, ÚV NF neschválil osobu dezignovaného predsedu strany dr. Emanuela Böhma. Dr. Böhm žil počas vojny v Maďarsku a veľmi úspešne viedol tamojších Slovákov. Komunisti požadovali, aby predsedom Strany slobody bol Vavro Šrobár. S tým neschválili pripravovatelia strany a k strane, ktorá formálne vznikla, sa nepripojili. Namiesto toho uzavreli tzv. Aprílovú dohodu s Demokratickou stranou. Podľa dohody katolíci hlasovali vo voľbách za DS. Stalo sa to, čeho sa Husák a ďalší komunisti obávali od konce vojny - proti komunistom nastúpil zjednotený nekomunistický blok a slávne zvíťazil vo voľbách v máji 1946. Hneď na druhý deň po voľbách Čarnogurského a ďalších aktivistoch zatkla komunistami ovládaná bezpečnosť. Držali ich tri mesiace, kým DS nepristúpila na podstatné ústupky od svojho programu, predovšetkým na tzv. III. pražskú dohodu. Za prípravu a uzavretie Aprílovej dohody Čarnogurského a ďalších postavili v máji 1948 pred Národný súd.

Strana slobody ako bezvýznamná súčasť Národného frontu dodnes existuje a možno má stále program vypracovaný v januári 1946.

Čarnogurského znovu zatkli v januári 1951, krátko pred Husákom. Metódami vtedy obvyklými sa ho snažili prinútiť, aby svedčil proti Husákovi, že spolu pripravovali rozbitie republiky a obnovenie Slovenského štátu. Čarnogurský odolal a po ôstich mesiacoch vyšetrovacej väzby ho bez súdu propustili. V procese proti slovenským buržoáznym nacionalistom nevystupoval ako svedok.

7. Syn Pavla Čarnogurského, JUDr. Ján Čarnogurský vystudoval právo. Desať rokov pracoval ako advokát v Advokátskej poradni č. 1 v Bratislave. V r. 1981 ho vylúčili z advokácie pre obhajobu Drahomíry Šinoglovej pred Okresným súdom Znojmo a Krajským súdom Brno. D. Šinoglová bola súdená za rozpisovanie na stroji literárnych prác českých a slovenských spisovateľov, vylúčených po r. 1970 zo sväzu spisovateľov. J. Čarnogurský pracoval po vylúčení z advokácie nejdor ako šofér v Doprasta-

ve, posol ako podnikový právnik v troch podnikoch. Od r. 1987 Čarnogurskému nepredložili pracovnú zmluvu. Odvtedy sa hlásil do 5-tich podnikov na právnické miesto. Dve z miest boli inzerované v tlači. Doteraz Čarnogurského nikde neprijali.

Čan Čarnogurský dal vyhlásenie katolíckej samizdatovej tlači, že sa nepovažuje za predstaviteľa žiadnej cirkevnej štruktúry a žiadna cirkevná štruktúra nepovažuje jeho za svojho predstaviteľa.

Február 1988